

Uşaqlıqdan dağlıq yerlərdə müəllim olmağı arzulayıb. "Çalıquşu" filmindən Fəridəni özünə örnək götürüb. Deyir ki, şəhərdə, hətta kəndlərdə belə uşaqların oxuması, təhsil alması üçün hər cür şərait var. Ancaq bu, dağ kəndlərində belə deyil. Dağ kəndlərindəki uşaqlara daha yaxşı təhsil verə biləcəyini düşündüyü üçün soyuğa baxmayaraq, bu cür ərəzi seçib.

Müəlimimiz ucqar kənd müəllimi Xatın Həsənovadır.

Xatın Ağcabədi rayonunda anadan olub. Orta təhsilini Ağcabədi rayon Sərvan Quliyev adına Muğanlı kənd tam orta məktəbində alıb. Həmsöhbətimiz kasıb ailədə böyüyüb. Amma kasıbcılıq məqsədlərinə mane ola bilməyib: "13 yaşında olarkən atam dünyasını dəyişib. Atam olmadığı üçün maddi vəziyyətimiz çox pis idi. Təhsil almaq istədiyimi deyəndə, qohumlar, qonşular inanmırdı. Mənim təhsil almağımı, işləməyimi onlara imkansız görünürdü. Həm də ailə vəziyyətimizə görə 5-ci sinifdən kənd təsərrüfatında işləyib ailə-

- Bəli, imtahanından sonra işləmək üçün Bakıya gəldim. Düzdür, çətin idi. Qaraçuxurda xalamgildə qalırdım. Universitetə vaxtında çatmaq üçün saat 7-də evdən çıxırdım. 2-nin yarısı dərstdən çıxıb 3-də Bakıxanovda marketə - işimə çatırdım. 11-in yarısına kimi kassada işləyirdim, işdən çıxana qədər saat 11 olurdu. Evə 12-yə qalmış çatırdım. Və bu, hər gün təkrar olunurdu. Beləcə, 1-ci kursda bir kəsirim oldu. 151 manat ödəməli idim. Yay məktəbinə getdim, imtahan verdim, ancaq 151 manatı ödəyə bilmirdim. Filologiya fakültəsinin dekanı Buludxan Xəlilovla danışdım, ödənişi edə bilməyəcəyimi dedim. Buludxan müəllim bir çox müəllimin etməyəcəyi bir hərəkəti etdi və kəsirim pulunu ödədi. Sentyabrda dərs başlayana kimi işləyib, borcumu ilk dərs günü qaytarmışdım. 4-cü kursda olarkən yenə də işləyirdim. İşlədiyim üçün də müəllimlərin işə qəbul imtahanına hazırlaşma bilmirdim. Ona görə də imtahan vermək istəmirdim, anamın təkidilə gecə növbəsi işdən çıxıb səhər imtahana getdim və gözlədiyim kimi, nəticəm az oldu - 39 bal. İmtahandan sonra da satıcı olaraq işlədim. Növbəti il may ayının əvvəlləri kendimizə gedib

onlardan biri olmuşam.

- Bəs hansı çətinlikləriniz olur?

- İlk olaraq deyim ki, dağ çox soyuqdur. Bu il bura artıq 2 dəfə qar yağıb. Kimya, riyaziyyat, fizika üçün gələn bir neçə müəllim şəraiti, soyuğu, dağ yolunu görəncə, imtina ediblər. Kəndin insanları dağ havasına alışdıqları üçün onlara soyuq deyil, uşaqlara belə. Amma mənim üçün çox soyuqdur. Dağ yerində şəkəbə yaxşı tutmadığı üçün ailəmə mənə zəng edə bilmir. Otağımda telefonu pəncərənin yuxarisına qoyub danışa bilərəm. Telefon səsucaldanda olur, mən isə aşıqdan ucadan danışırıram ki, eşitsinlər. Yaxud da çöldə şəkəbə tutan yer axtarıb tapıb da-

Soyuq dağa peşəsinə olan sevgisi ilə qalib gələn müəllim

Xatın Həsənova: Səhərlər əl-üzümü yuyandan sonra əllərimin donunu açmaq üçün 5-10 dəqiqə sobanın yanından ayrılmıram

hazırlaşmağa başladım. Sosial şəbəkədə müəllimlər üçün ödənişsiz qrup açıb, başqa müəllimlərə də kömək edirdim. 56 bal topladım. Məktəb vaxtımdan arzuladığım kimi, dağ kendində müəllim oldum.

- Nə üçün məhz dağ yerini seçdiniz.

nışırıq. Bəzən 5-10 dəqiqə danışa bilmək üçün 5-10 dəfədən çox zəng edərəm. Kənddə qaz yoxdur. Peç yandıрмаğı öyrənmişəm. Kəndin insanları səhər tezdən oyanmaq üçün axşam da tez yatırlar. Mən də başımı qatmaq üçün toxumaq öyrənmişəm. Su dağdan gəldiyi üçün buz kimi olur. Səhərlər əl-üzümü yuyandan sonra əllərimin donunu açmaq üçün qaldığım ailənin oturdularını otağa gedib 5-10 dəqiqə sobanın yanından ayrılmıram.

- Dediniz ki, kəndin maraqlı adət-ənənələri var. Hansı adətləri sizə təəccübləndirib?

- Kəndin maraqlı adətlərindən biri odur ki, bir nəfərin çox işi varsa, hamı yığılıb kömək edir. Həm bərabər söhbət edirlər, həm də işlərini görürlər. Ev sahibi gələn qonaqlara süfrə açır. Onların maraqlı sosial həyatları olur. Evə gələn qonaq gedəndə, onlara mütəq şirin nə isə hədiyyə verilir. Məclislərdə kişilər ayrı oturur, qadınlar ayrı. Evdə yığıncaq varsa, kişilərə evin kişisi qulluq edir. Yaxud evə qadın qonaqlar gəlirsə,

mə kömək edirdim. Eyni zamanda dərslərimi də yaxşı oxuyurdum".

Ona təhsil alması üçün ən böyük dəstəyi isə kəndin işiqlərini yoxlayan Rza adlı şəxs verir: "Təhsil almağıma səbəb olan bir insan var ki, ona hər zaman minnətdar olacağam. 10-cu sinifdə oxuyurdum, may ayının sonları idi. Bir gün evimizə rayondan Rza adlı işiq yoxlayan gəldi. İşiqqlara baxarkən mənimlə Azərbaycan dilindən sual-cavab etdi. Cavablarımdan sonra anamla danışdı. Mənim hazırlığa gedib-gətmədiyimi, ali təhsil alıb-almayacağımı soruşdu. Anam da bunun üçün imkanımız olmadığını dedi. Anamla söhbət zamanı Rza dayı (artıq dayım qədər xətrini istədiyim üçün özünün də istəyi ilə dayı deyirəm) anamı mənim oxumalı olduğuma inandırtdı. O məndə bu işiq görmüşdü. Digərleri kimi, təhsil almağıma imkansız bir şey kimi yanaşmadı. Daha sonra mənimlə danışdı, hansı ixtisasa sahib olmaq istədiyimi, bunun üçün kənddə hansı müəllimlərin hazırlıq üçün yaxşı olduğunu soruşdu. Müəllimlərlə əlaqə saxlayıb danışdı. Tarixdən hazırlıq kitablarımı aldı və müəllimə 2 aylıq ödənişi etdi. Düzdür, sonra əlaqə kəsildi. Ancaq Rza dayı anamı inandıraraq əsas işi görmüşdü. Kendimizdəki müəllimlər ailə vəziyyətimizi nəzərə alıb, mənə az pul götürürdülər. Azərbaycan dili, ədəbiyyat müəllimim isə mənə heç pul almırdı. Beləcə hazırlaşb imtahan verdim və 473 balla ADPU-nun Filologiya fakültəsinin Azərbaycan dili və ədəbiyyatı ixtisasına dövlət sifarişi ilə qəbul oldum. Qəbul mesajının gəldiyi gün yadımdadır. Sevincimdən ağlayırdım. Daha sonra mənə ödənişsiz hazırlaşdırın Azərbaycan dili, ədəbiyyat müəllimimə zəng vurdu. Ağlaya-ağlaya o qədər təşəkkür edirdim ki..."

- Bakıda həm işləyib, həm də təhsil alırsınız. Çətin deyildi ki?

Axı aranda yaşayan biri üçün dağda yaşamaq asan deyil...

- Doğulub boya-başa çatdığım Muğanlı kendində evimizlə qarşı-qarşıya dağlar görünür. O dağlar erməni işğalı altındadır. Mən dağlara baxıb fikirləşirdim ki, bizim ola-ola, oralara gedə bilmir, gəzib-görə bilmirik. Hər zaman kənardan boylana-boylana qalırıq. Uşaqlıqdan "Çalıquşu"nda Fəridə müəllimlərinin dağ kendində uşaqlara təhsil verməsi mənə daha da maraqlandırtdı. Dağ sevgim gedə bilmədiyim, işğal altında olan dağlara görə yarandı. Bundan əlavə, şəhərdə, hətta aran bölgələrdəki kəndlərdə belə uşaqların oxuması, təhsil alması üçün hər cür şərait var. Ancaq bu, dağ kəndlərində belə deyil. Oradakı kəndlərdə yaşayan uşaqlar üçün daha yaxşı təhsil vəd edə biləcəyimi düşündüyüm üçün dağa getdim. Yer seçimi edərkən ilk yerə Quba rayon Rəhman Mançadov adına Əlik kənd ümumi orta məktəbini yazdım və istədiyim yerə də qəbul oldum. Kendin çox gözəl adətləri var. Mən də onların adət-ənənəsini öyrənmişəm, bu qısa müddətdə

Aygün ƏZİZ

kişi evə gəlir. Bundan əlavə, kimsə maşın alırsa, qonaqlıq verir, bütün kənd həmin evə gedib, təbrik edir. Məclislərdə hər kəs yerdən əyləşir. Üstəlik, gələn bütün qonaqlarla qalxıb görüşmək lazımdır. Qonaq kənardə əyləşib, başımızla salam verə bilmirik. Mütəq qalxıb görüşmək lazımdır.

- Yəqin ki, dağ kəndlərində qızların təhsildən yayınma halları çox olur.

- Qızların təhsilə cəlb olunması bir çox kəndlərdə problemlə məsələdir. Dağ kəndlərində bu, xüsusilə problem olur. Bizim məktəbdə qızlar 9-cu sinifdən sonra oxumaq istəmir. Valideynləri təhsildən yayınmağa çalışırlar. Məsələn, kənddə qadın müəllim tək mənəm. Kənddən hər hansı yerdə təhsil alan qız da yoxdur.

- Bəs qızlarla, yaxud valideynlərlə hansı söhbətlər aparılırmı?

- Gündəlik dərslərimiz zamanı dərstdən əlavə, təhsilin əhəmiyyəti, qızların erkən nikahla cəlb olunması, eyni zamanda sağirdlərimin maraqlandıran müxtəlif mövzularda müzakirələrimiz, söhbətlərimiz olur. Xüsusilə qızlara təhsil almağın üstünlükləri barədə danışırıram. Kənddə müxtəlif universitetlərdə təhsil alan oğlan uşaqları olsa da, qız yoxdur. Hətta 9-cu sinfi bitirdikdən sonra oğlan uşaqlarını Xınalıq və ya Qubanın başqa tam orta məktəblərinə göndərsələr də, qız uşaqları bu imkandan məhrumdurlar. Ancaq kənd əhalisinin, müəllim kollektivimizin və xüsusilə uşaqların qadın müəllimə münasibətləri çox yaxşıdır. Ümumiyyətlə, məktəbimizin uşaqları çox tərbiyəli, ağıllı uşaqlardır. Dağ kəndi olmasına baxmayaraq, müəllimlərimiz də çox savadlıdır.

- Sonda ənənəvi sualımız: Kənddə başınıza gələn maraqlı hadisəni bizimlə bölüşərdiniz...

- Yaşağıdım ev tənən üstündədir. Evin arxa tərəfi dərə kimidir. Bu yaxınlarda qar yağmışdı. Əlimdən yerə düşən konfet kağızını götürməyə əyləndə, dərəyə doğru sürüşdüm. Yaxşı ki, kimsə görmədi, ufuldaya-ufuldya durdum ayağa, heç nə olmamış kimi gəldim otağıma. Müəllimin yıxılması pis görünür. Ehtiyat edərəm ki, yıxılında sağirdlərim görməsin.